

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 13.5.2020
COM(2020) 550 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

Turism och transport under 2020 och framåt

MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET, RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT REGIONKOMMITTÉN

Turism och transport under 2020 och framåt

I. INLEDNING

De senaste månadernas covid-19-kris har inte bara påverkat de smittade och deras familjer djupt och inneburit ekonomiska påfrestningar för näringslivet, företagare och anställda. Den har också krävt uppoffringar från i princip alla människor. Sjukvårdspersonalen som befunnit sig i frontlinjen och personer som suttit i sträng fysisk isolering är de som lidit särskilt.

Om situationen hanteras på ett korrekt, säkert och samordnat sätt skulle de kommande månaderna kunna ge människor i Europa chansen att få lite välbehövlig vila, avkoppling och frisk luft. De skulle kunna få möjlighet att ta igen tid med släktingar och vänner, i sina egna medlemsländer eller över gränserna. Många har hållit sig uppe genom att tänka på just det men vill försäkra sig om att det kommer att finnas hotell, campingplatser och restauranger, barer och kaféer att åka till, vandringsleder, stränder och cykelleder att utnyttja, kulturella sevärdheter öppna för besökare, transporter för att kunna ta sig dit utan begränsningar och framför allt – att alla tänkbara åtgärder har vidtagits för att de ska vara så säkra som möjligt på att inte smittas.

De kommande månaderna bör inte gå förlorade för Europas levande turismnäring, ett ekosystem som omfattar en mängd olika verksamheter som resor, transport, logi, mat, rekreation på land och i vatten, kultur och natur. Direkt och indirekt bidrar den med närmare 10 % till EU:s BNP och har gjort unionen till världens ledande turistdestination, med 563 miljoner internationella besök och 30 % av världens intäkter under 2018¹.

För många medlemsländer, regioner och städer i EU är turismen den viktigaste byggstenen i den ekonomiska och samhällsliga strukturen. Förutom det ger den också välbehövliga arbetstillfällen och inkomster, ofta i regioner utan andra sysselsättningsmöjligheter och med arbetstillfällen även för utbildade arbetstagare. Det här ekosystemet har dock drabbats hårt. Världsturismorganisationen (UNWTO) förutser en nedgång i den internationella turismen med 60–80 % jämfört med förra året, vilket innebär förluster på mellan 840 miljarder och 1,1 biljon euro i exportintäkter världen över. Det är de närmaste månaderna som är avgörande: under en genomsnittlig sommarsäsong (juni–augusti) gör invånarna i EU 385 miljoner turistresor och spenderar 190 miljarder euro².

Med det här meddelandet och åtföljande initiativ ges **en samordnad ram som ska ge hela Europa möjlighet att njuta av en vilsam och framför allt säker turistsäsong.** Åtgärderna vidtas successivt den här sommaren, under den kommande vintern och därefter. På så sätt syftar det också till att stödja hållbarheten i vårt värdefulla

¹ Världsturismorganisationen (UNWTO)

² Eurostat - Arrivals at tourist accommodation establishments - månatliga data (2019).

turismekosystem och bevara det för kommande generationer.

Det handlar om att hjälpa medlemsländerna att lätta på isoleringsåtgärderna och återuppta näringsverksamhet, arbete och socialt liv, i linje med de epidemiologiska riktlinjerna och folkhälsokriterierna.

Utifrån den gemensamma europeiska färdplanen i riktning mot att lätta på åtgärderna mot covid-19³ bygger den här samordnade ramen på gemensamma, objektiva och icke-diskriminerande principer, kriterier och rekommendationer som ska leda medlemsländerna, de behöriga myndigheterna, de ekonomiska aktörerna och medborgarna genom den kommande processen med att lätta på åtgärderna.

Om man lättar på åtgärderna för snabbt skulle det dock kunna leda till att infektionerna plötsligt sprids igen. Innan ett vaccin eller en behandling finns att tillgå, måste behovet av och fördelarna med resor och turism vägas mot riskerna för en ny spridning av viruset och en ny ökning av antalet sjukdomsfall, som skulle innebära att restriktionerna måste skärpas igen. Därför bör det finnas beredskapsplaner på alla nivåer – från EU-nivå och nationell nivå ner till enskilda anläggningar, transportföretag och andra delar av turismsektorn – så att lämpliga åtgärder snabbt och samordnat kan vidtas utifrån explicita kriterier.

Det här meddelandet åtföljs av ett paket som ska ge trygghet och lugnande förklaringar och visa en väg till återhämtning för turism och transport, så att EU behåller sin ställning som världsledande inom hållbar och innovativ turism.

Paketet omfattar vägledning och rekommendationer för följande:

- Säkert återinförd fri rörlighet för personer och öppning av de inre gränserna igen: Vägledning om återställande av den fria rörligheten och avskaffande av kontrollerna vid de inre gränserna
- Säker återgång för transporter och förbindelser: Vägledning om transport
- Säker återupptagning av turismtjänster: Vägledning om turism, särskilt besöksnäringen
- Hantera likviditetskrisen och återuppbygga konsumenternas förtroende: Rekommendation om vouchrar

II. GE MÄNNISKOR MÖJLIGHET, TILLIT OCH TRYGGHET ATT RESA IGEN

Många européer vill gärna resa iväg och få ett avbrott under sommarmånaderna men de vill också vara säkra på att de kan resa och tillbringa sin semester på ett säkert sätt.

a. Säkert återinförd fri rörlighet för personer och öppning av de inre gränserna

Sedan pandemin bröt ut har praktiskt taget alla medlemsländer haft restriktioner för allt icke-nödvändigt resande, ofta i kombination med karantänkrav för dem som korsat gränsen. EU:s yttre gränser har varit stängda för icke-nödvändiga resor och många medlemsländer införde tillfälligt interna gränskontroller. Det har inneburit att miljontals

³ En gemensam europeisk färdplan i riktning mot att lätta på åtgärderna mot covid-19, EUT C 126, 17.4.2020.

europiska medborgare inte längre har kunnat åka till jobbet eller skolan eller på nöjesresa⁴, och många har tvingats vara åtskilda från släkt och vänner i månader.

Den europeiska turismen är beroende av att människor kan röra sig fritt inom EU.

Meddelandet **Med sikte på ett stegvist och samordnat återställande av den fria rörligheten och avskaffande av kontrollerna vid de inre gränserna**⁵, som kommissionen antagit som en del i det här paketet, innehåller rekommendationer för en successiv avveckling av begränsningarna av den fria rörligheten och de inre gränskontrollerna i EU. Där föreslås en flexibel och stegvis strategi som kräver nära samordning mellan medlemsländerna och kommissionen, i syfte att gradvis avskaffa gränskontrollerna och **återinföra obegränsad rörelsefrihet** inom EU och **återställa Schengenrådets integritet**.

I takt med att medlemsstaterna lyckas minska spridningen av viruset bör generella restriktioner för den fria rörligheten till och från andra områden eller regioner i medlemsländer med en liknande övergripande riskprofil ersättas med mer riktade åtgärder, som ett komplement till social distansering, effektiv spårning och testning av alla misstänkta fall.

Inom EU bör, i linje med den gemensamma europeiska färdplanen, reserestriktionerna först tas bort i områden med en jämförbar epidemiologisk situation och där det finns tillräcklig kapacitet när det gäller sjukhus, testning, övervakning och kontaktspårning. Dessutom håller Europeiskt centrum för förebyggande och kontroll av sjukdomar (ECDC), i samarbete med medlemsländerna och det gemensamma forskningscentrumet, på att utveckla och underhålla en karta över nivån på covid-19-överföringen, även på lokal och regional nivå. Medlemsländerna uppmanas att tillhandahålla uppgifter för att den här kartan ska vara fullständig och uppdaterad. Den ska fungera som ett öppet verktyg för att tillhandahålla uppgifter på EU-nivå till myndigheter, transportföretag, tjänsteleverantörer och resenärer.

Under det successiva avskaffandet av restriktionerna av den fria rörligheten och de inre gränskontrollerna, måste proportionalitet och icke-diskriminering mellan EU-medborgarna säkerställas. När ett medlemsland på epidemiologiska grunder tar bort restriktionerna för den fria rörligheten till och från vissa regioner eller områden i ett annat medlemsland, måste detta utan diskriminering gälla för alla människor som bor i dessa områden, oavsett om de är medborgare i det berörda medlemslandet eller inte⁶ och ska gälla i alla delar av unionen som har en liknande epidemiologisk situation. För de vanliga medborgarna kommer det att innebära tydlighet om vart man kan resa, så att de kan planera.

⁴ Enligt UNWTO omfattar turism ”verksamhet som bedrivs av personer som reser till och vistas på platser utanför sin normala miljö under högst ett år för fritid, affärer och andra ändamål”.

⁵ C(2020) 3250 final

⁶ Med förbehåll för specifika åtgärder för utsatta grupper.

Kommissionen ger vägledning till medlemsstaterna så att de successivt kan ta bort restriktionerna för den fria rörligheten och de inre gränskontrollerna, stegvis och på ett samordnat sätt.

Utbytet av information och bästa praxis mellan kommissionen och medlemsländerna, även inom "Covid-19/corona-informationsgruppen – Inrikesfrågor", ska även fortsättningsvis underlätta processen.

Kommissionen uppmanar medlemsländerna att lämna uppgifter till ECDC så att kartan över överföringen av covid-19 på lokal och regional nivå är fullständig och ständigt uppdaterad.

b) Säker återgång för transporter

Med meddelandet **Covid-19: riktlinjer om att gradvis återställa transporttjänster och kommunikationer**⁷ ger kommissionen vägledning utifrån ett ramverk av principer och en gemensam verktygsuppsättning.

Detta ska bidra till att på ett konsekvent och begripligt sätt återuppta transporttjänster av alla slag inom EU: Det innebär samordnade och riskbaserade åtgärder som är icke-diskriminerande och proportionerliga, begränsade i omfattning och varaktighet till det som är nödvändigt för att skydda folkhälsan, riktade åtgärder i stället för allmänna förbud, lättade restriktioner för enskilda transporter och underlättande av säkrare kollektiva transportalternativ.

Kommissionen kommer att arbeta för att se till åtgärder som vidtas i medlemsländerna är förenliga med varandra, samordnade och ömsesidigt accepterade över gränserna och mellan regionerna. Detta kommer återigen att ge människor större frihet, säkerhet och trygghet att resa.

De här riktlinjerna behandlar också hur man kan skydda transportarbetares och passagerares hälsa och minimera risken för smitta vid knutpunkter och i fordon inom alla transportsätt. Med hänsyn till utvecklingen av de epidemiologiska omständigheterna och de förändrade förbindelsebehoven kommer medlemsländerna att behöva anpassa åtgärderna proaktivt för att få rätt balans mellan skydd av folkhälsan och återställande av transporttjänster i förhållande till annan ekonomisk verksamhet, som turism. Europeiska arbetsmiljöbyrån (OSHA) har också offentliggjort allmänna arbetsmiljö- och säkerhetsåtgärder när det gäller att återvända till arbetsplatsen⁸.

Kommissionen ger medlemsländerna vägledning så att de successivt och på ett samordnat sätt kan återställa transporttjänster och förbindelser.

c. Återuppta turisttjänster med minimerade hälsorisker

⁷ C(2020) 3139

⁸ Covid-19: TILLBAKA PÅ ARBETSPLATSEN – Anpassa arbetsplatser och skydda arbetstagare
<https://osha.europa.eu/en/publications/covid-19-back-workplace-adapting-workplaces-and-protecting-workers/view>

Med **meddelandet Covid-19: EU-vägledning om successivt återupptagande av turisttjänster och om hälsoprotokoll i besöksnäringens etablissemang**⁹ anger kommissionen vägledande principer för medlemsländerna när de ska återuppta turistverksamheten och ta fram covidrelaterade protokoll för hotellnäringen, vilket ska minimera riskerna för smitta för både gäster och personal.

Den här vägledningen bygger på råd från ECDC och syftar till att skydda turister och personal, samtidigt som man respekterar folkhälsobestämmelserna och reglerna om social distansering som gäller i medlemsländerna. Sådana åtgärder ska vara flexibla beroende på den lokala hälsosituationen och möjliggöra ett successivt återupptagande av turistnäringen. Vägledningen ger ett minimalt antal principer, som samtidigt uppfyller stränga hälso- och säkerhetskrav, och framhäver vikten av uppdaterad och lättillgänglig information för resenärer.

För människor innebär det att det kommer att finnas tydliga och rimliga regler som gör det möjligt för dem att på ett säkert sätt

- bo på hotell, campingplatser, bed & breakfast och andra semesterboenden,
- äta och dricka på restauranger, barer och kaféer,
- besöka stränder och andra friluftsområden¹⁰.

Kommissionen ger medlemsländerna vägledning så att de successivt kan återuppta turisttjänsterna och införa lämpliga hälso- och säkerhetsprotokoll.

d. Användning av digital teknik

Människor måste få möjlighet att skydda sig själva och andra genom ett ansvarsfullt beteende. De måste få tillgång till information, även genom digitala medier, om gränser och resor, turistanläggningar och säkerhets- och hälsosituationen på platser som de tänker besöka. De behöver den informationen både för att planera sin resa och under själva semestern. De måste också vara säkra på att de gällande folkhälso- och säkerhetsbestämmelserna följer samma kriterier i alla medlemsländer.

Européerna kommer troligen att välja inhemska och europeiska turistdestinationer i sommar och under de därpå följande månaderna. Om de ska kunna lita på att de kan resa och tillbringa sin semester på ett säkert sätt, kommer de att behöva enkel tillgång till realtidsinformation om situationen vid gränser, reserestriktioner, rådgivning, offentliga hälso- och säkerhetsåtgärder, vart de ska vända sig vid hälsoproblem och tillgängliga turisttjänster. Kommissionen kommer att inrätta en särskild webbplats med en interaktiv karta med information från medlemsländerna och från turist- och resebranschen.

Digital teknik och digitala data spelar en viktig roll i kampen mot pandemin. Mobilapplikationer skulle kunna stärka kontaktspåringsstrategierna och hjälpa hälsoskyddsmyndigheterna med övervakning och begräsning av virusspridningen. Artificiell intelligens (AI) och robotteknik kan också bidra till att övervaka den sociala distanseringen, i enlighet med dataskyddslagstiftningen, eller underlätta desinfektion,

⁹ C(2020) 3251 final

¹⁰ Inbegripet områden med uteserveringar, matsalar och marinor.

särskilt på platser med regelbundna turistflöden. Kommissionen kommer via de digitala innovationsknutpunkterna att ge särskilt stöd till lokala turistföretag för att hjälpa dem att hantera de nya förhållandena under turistsäsongen (robotar för desinficering och rengöring, kontroll av folkmassor, smarta bokningssystem osv.), däribland ett särskilt hackaton om användningen av digital teknik inom turistnäringen¹¹.

Samtidigt kan människor genom denna teknik få möjlighet att vidta egna effektiva och mer riktade åtgärder vad gäller social distansering. Applikationerna är särskilt relevanta i fasen då man lättar på isoleringsåtgärderna, när smittoriskerna ökar allt eftersom fler människor kommer i kontakt med varandra.

När resandet inom EU återupptas kan myndigheter, pendlare, affärsresenärer och turister använda sig av kontaktspåringsappar som de har nytta av men som samtidigt respekterar kraven på personlig integritet, dataskyddsregler och frivillig användning av sådana appar. I detta sammanhang är interoperabilitet viktigt så att användare kan varnas av appen oavsett var i Europa de befinner sig. Kommissionen och medlemsländerna arbetar tillsammans för att säkerställa detta. I dag offentliggörs ett protokoll om principer för interoperabilitet. Det har tagits fram av medlemsländerna via nätverket för e-hälsa, med stöd från kommissionen.

Näringslivet och myndigheterna kan också använda digitala lösningar för att planera och styra turistflödet, exempelvis vad gäller det högsta antalet övernattningsplatser i en viss region, det högsta antalet besökare på kultur- och kulturarvsplatser och tidsplanering för personer som vill besöka ett museum eller äta middag på en restaurang.

Kommissionen och medlemsländerna kommer att vidareutveckla den europeiska interoperabilitetsramen för mobila applikationer till stöd för kontaktspårning.

Kommissionen kommer att inrätta en särskild webbplats med en karta med information i realtid om turismen.

Kommissionen kommer att stödja innovativa lösningar som följer dataskyddslagstiftningen för användning av AI och robotteknik för att bekämpa covid-19-pandemin och hjälpa turistföretag att hantera den nya verkligheten.

e. Skydda rättigheter

Det är inte alltid man direkt får tillbaka pengar man betalt i förväg för inställda transport- och resetjänster. I vissa fall kan man råka ut för avbokningsavgifter för turisttjänster som man inte har kunnat utnyttja. Det är därför viktigt att ha tillgång till tillförlitlig information och effektiva stöd- och tvistlösningsorgan.

Konsumenter som bor i unionen kan kostnadsfritt utnyttja nätverket av europeiska konsumentcentrum (ECC-nätverket) när de bokar semesterresor i andra EU-länder. Under de senaste veckorna har centrumen som hjälper konsumenter med gränsöverskridande inköp sett en ökning i antalet informationsförfrågningar (över 5 000 sista veckan i april 2020¹²). De nationella tvistlösningsorganen har också noterat en ökning av de

¹¹ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/digital-innovation-hubs>

¹² Uppgifter från ECC-nätverket om covid-19 finns här: <https://ec.europa.eu/info/live-work-travel->

turistrelaterade tvisterna.

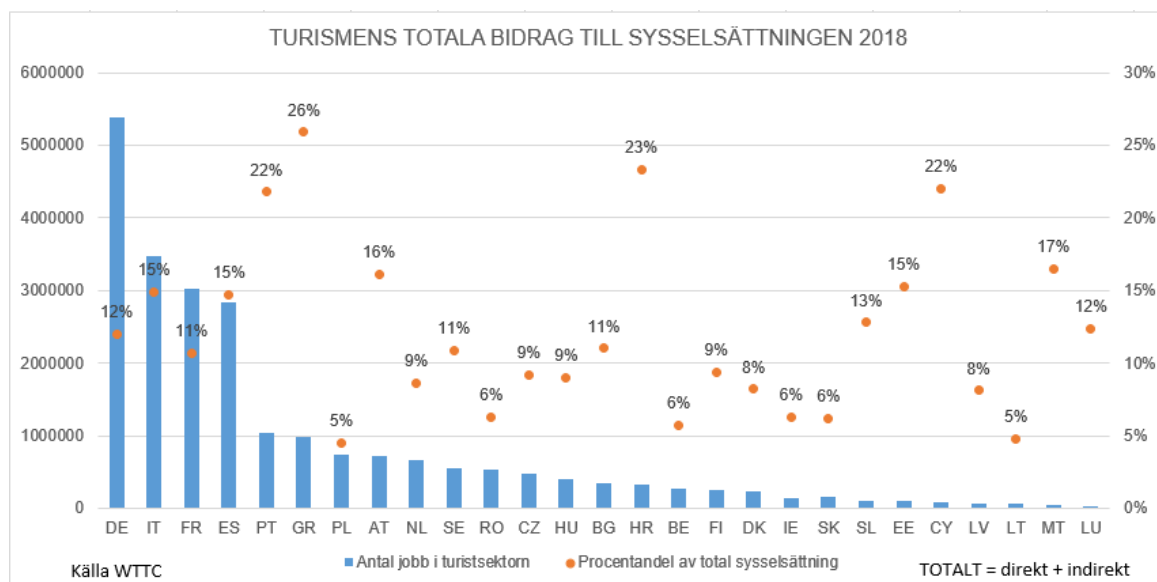
Det är i detta sammanhang särskilt viktigt med insyn i resebokningsförfarandena för att ge incitament för framtida resor och säkerställa god affärssed så att inga aktörer försöker få otillbörliga fördelar med vilseledande påståenden, exempelvis att felaktigt påstå att vissa områden är mycket efterfrågade. Nätverket för konsumentskyddssamarbete, som samordnas av kommissionen, för just nu en dialog med reseplattformar och biluthyrningsföretag på nätet om öppenhet och rättvisa i onlinebokningar, och har redan gått ut till dem om behov av information i samband reserestriktioner.

Kommissionen bistår de europeiska konsumentcentrumen med att ta fram tips och information om avbokade boenden, biluthyrningar och evenemang som bokats som enskilda tjänster¹³. Kommissionen kommer att undersöka hur konsumentcentrumens tjänster kan utökas till resenärer som bor i ett tredjeland utifrån partnerskap med liknande organ i tredjeländer. Kommissionen kommer också att stödja kapacitetsuppbyggnad för organ för alternativ tvistlösning som hjälper konsumenter och näringsidkare att hitta lösningar i godo.

III. FÅ TURISMEN I GÅNG IGEN

Ovanstående åtgärder bör ge människor möjlighet och trygghet för att resa säkert. Men enbart dessa åtgärder är inte tillräckliga för att garantera en lyckad sommarsäsong. Turistbranschen befinner sig i en svår situation och behöver hjälp att ta sig ur krisen och återhämta sig.

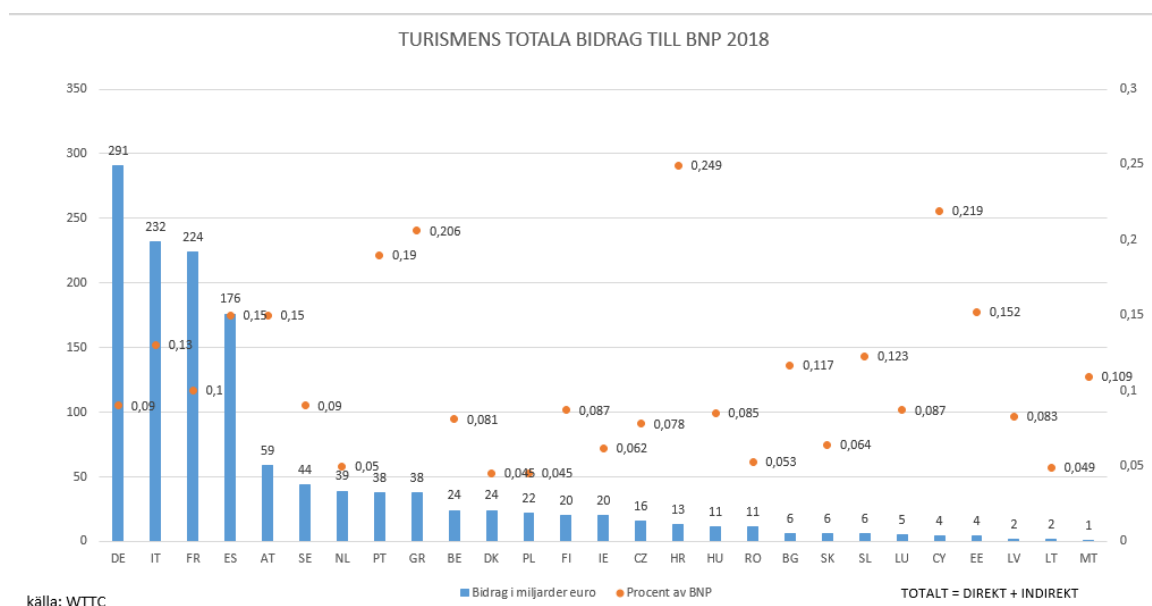
a) Turismens avgörande betydelse

[eu/consumers/resolve-your-consumer-complaint/european-consumer-centres-network-ecc-net_sv](https://ec.europa.eu/consumers/resolve-your-consumer-complaint/european-consumer-centres-network-ecc-net_sv)

Konsumenternas frågor handlar mest om passagerarflygtransport, boendetjänster och paketresor.

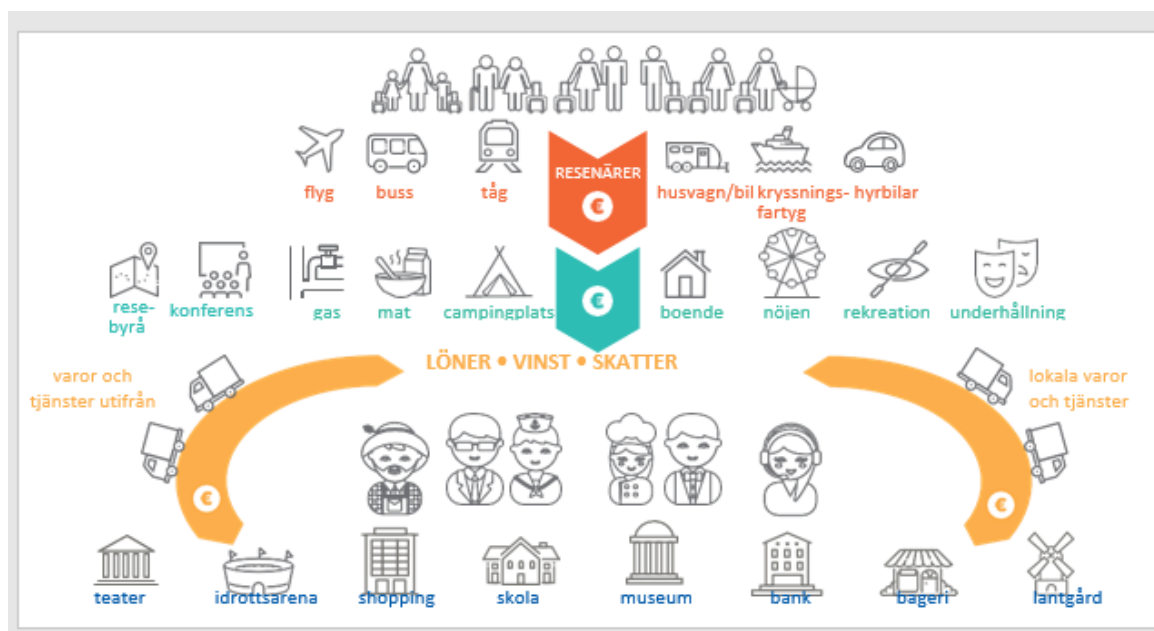
¹³ https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/consumers/resolve-your-consumer-complaint/european-consumer-centres-network-ecc-net/faq-cancellations-individually-booked-accommodations-car-rental-and-events-due-covid-19_en

Turismen är EU:s fjärde största exportkategori och ger spridningseffekter till Europas ekonomi som helhet: 1 euro mervärde som turismen genererar resulterar i ytterligare 56 cent mervärde i indirekt effekt i andra branscher.

Turismen är ett komplext ekosystem med många aktörer: informations- och tjänsteleverantör på och utanför nätet (turistbyråer, digitala plattformar, reseteknikleverantörer), resebyråer och researrangörer, logitjänster, organisationer som förvaltar turistmål, besöksmål och passagerartransporter. Turism och transport bygger också på större industrier (till exempel byggbranschen, flygplanstillverkningen och varvsindustrin). Stora multinationella företag är verksamma tillsammans med mindre företag, varav 90 % små- och medelstora företag. Turismen finns i många olika typer av områden och regioner: städer, öar, kuster, landsbygd, avlägsna områden och EU:s yttersta randområden¹⁴.

¹⁴ EU:s yttersta randområden är enligt definitionen i artikel 349 i EUF-fördraget nio EU-regioner belägna i Atlanten, Indiska oceanen, Latinamerika och Västindien, varav alla utom ett är öar som är beroende av turism. I fördraget föreskrivs anpassade EU-åtgärder för att stödja dessa regioner.

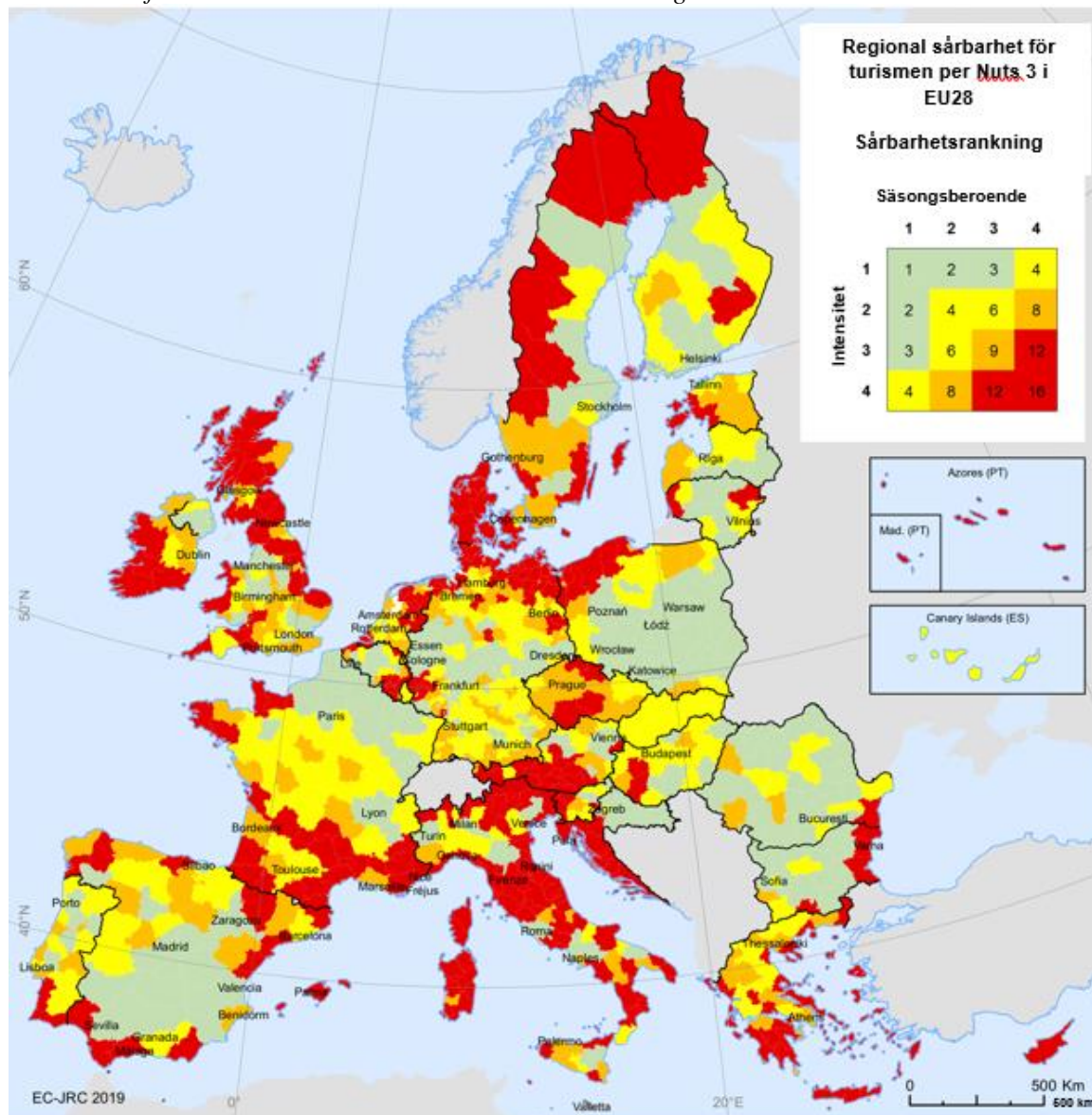

Källa: WTTC

Turismen är ryggraden i många medlemsländers ekonomi (fyra av dem är bland världens främsta destinationer vad gäller internationella besök och intäkter¹⁵.) Regionerna i Europa skiljer sig åt när det gäller beroendet av turistverksamhet. Påverkan är stark på öar, i kustområden och i de yttersta randområdena, på grund av deras beroende av turistverksamhet eller internationella flygresor. Landsbygdsområden med begränsade förbindelser och som är beroende av turism har också känt av en stark påverkan.

¹⁵ Frankrike, Spanien, Italien och Tyskland.

Karta över regional sårbarhet. Källa: JRC. Sårbarhetsindex är en expertgranskad ranking som beräknas utifrån två indikatorer: turismintensitet och säsongsvariationer.

b) Krisens påverkan

Pandemin utsätter EU:s turismekosystem för ett aldrig tidigare skådat tryck. Till följd av reserestriktioner och andra begränsningar har turismen gradvis stannat upp under det första kvartalet 2020, både inom EU och globalt. OECD uppskattar denna minskning till mellan 45 och 70 %, beroende på hur länge krisen kommer att vara och hur snabb återhämtningen kan bli.

Turistföretagen står inför en **akut likviditetskris**. Enligt branschens uppskattningar uppgår inkomstbortfall på europeisk nivå till 85 % för hotell och restauranger, 85 % för researrangörer och resebyråer, 85 % för fjärrtåg och 90 % för kryssningar och flygbolag. EU:s rese- och turistnäring rapporterar en minskning av bokningar på mellan 60 och 90 %, jämfört med motsvarande period föregående år. Krisen har drabbat de små och medelstora företagen hårdast: med bristande likviditet och stor osäkerhet kämpar de för att hålla sig flytande, hitta finansiering och behålla sina anställda och talanger.

Utan snabba åtgärder och krisfinansiering för att överbrygga perioden fram till dess att turistflödena kan ta fart igen, kan många företag gå i konkurs under de närmaste månaderna.

Arbetsstillfällena är också hotade. Turismen är starkt beroende av säsongarbetare och tillfällig personal (23 %¹⁶), varav många unga (37 % av dem som arbetar i turistbranschen är under 35 år), kvinnor (59 %) och från andra länder (15 % EU eller länder utanför EU)¹⁷. De här jobben är ofta koncentrerade till regioner utan alternativa sysselsättningsmöjligheter och sysselsätter ofta lågutbildade arbetstagare. Turismen står för 10–50 % av den totala sysselsättningen i många av dem, exempelvis öar, avlägsna regioner och de yttersta randområdena. Turismen omfattar också en viktig del av den sociala ekonomins aktörer och bidrar till social delaktighet. Utan snabba åtgärder till stöd för sysselsättningen skulle krisen kunna leda till en förlust på omkring 6 miljoner arbetsstillfällen i Europa och få negativ påverkan på försörjningsmöjligheterna för många fler människor i olika medlemsländer, ofta bland de ekonomiskt mest utsatta.

c) **Hantera likviditetskrisen**

Ett antal medlemsländer har redan vidtagit åtgärder, under den tillfälliga ramen för statligt stöd som antogs i mars 2020, för att ge direkta bidrag på upp till 800 000 euro, lån eller garantier på mycket förmånliga villkor för större summor, eller i vissa fall för att bevilja ersättning till företag för skador som uppstått till följd av pandemin.

EU har avsatt 1 miljard euro som en garanti för Europeiska investeringsfonden, och kommer att utnyttja en lånegaranti på 8 miljarder euro för att hjälpa 100 000 små och medelstora företag över hela unionen, inbegripet inom turistnäringen.

Investeringsinitiativet mot effekter av coronaviruset ger medlemsländerna stor flexibilitet att omfördela finansiering från sammanhållningspolitiken till omedelbar likviditet för små och medelstora turistföretag och hjälpa dem att förbereda sommar- och vintersäsongen 2020. Framför allt kan finansiering av små och medelstora företags rörelsekapital täcka kostnader för arbetskraft, material och operativa insatsvaror, inventarier och allmänna omkostnader, hyra och allmännyttiga tjänster. Detta omfattar också möjligheten till finansiering för både företag och regionala myndigheter för att uppfylla kraven på offentliga hälsoprotokoll, inklusive rengöring, skyddsutrustning, anpassning av allmänna utrymmen och hälso- och sjukvårdskapacitet för att kunna ta emot ett större antal besökare.

Ekonomiskt stöd från EU och medlemsländerna skulle, förutom att stödja turistnäringens anpassning till folkhälsokraven, också kunna användas för att stimulera ytterligare investeringar för att stärka motståndskraften.

För att hjälpa de regioner som drabbats hårdast av krisen bör medlemsländerna ta fram omfattande återhämtningsstrategier för dessa regioner, utifrån befintliga smarta specialiseringar och territoriella strategier inom ramen för sammanhållningspolitiken. Sådana strategier bör i en första fas stödja företag inom turism och tillhörande tjänster för att få igång verksamheten igen med hjälp av bättre tillgång till finansiering. Detta bör

¹⁶ Det råder stora skillnader inom EU (från 5 % tillfälliga kontrakt inom turismen i Malta till 45 % i Grekland). Det råder också stora skillnader mellan olika segment inom turistnäringen (27 % tillfälliga arbeten inom hotell och logi, 12 % inom resebyråer och researrangörer, 9 % för flygtransport). Källa: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_industries_-_employment#Characteristics_of_jobs_in_tourism_industries

¹⁷ Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Tourism_industries_-_employment#Characteristics_of_jobs_in_tourism_industries

kombineras med åtgärder som stöder digitalisering, hållbarhet och investering i kompetens genom Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden för att främja hållbar turism och rörlighet samt ekonomisk diversifiering för att bygga upp motståndskraft mot externa chocker.

Dessa strategier bör också kanalisera de nuvarande sammanhållningsfonderna till investeringar som återställer turisternas förtroende, exempelvis skötseln av allmänna platser och införandet av hälso- och säkerhetsprotokoll. Kommissionen ska säkerställa att stödet till regioner som är starkt beroende av turismen riktas mer ändamålsenligt i nästa generation sammanhållningsprogram.

Kommissionen ska också uppmuntra till samarbete mellan regioner för att utveckla smarta lösningar för återhämtning i turismekosystemet. Utifrån framgångsrika pilotprojekt som genomförts på senare tid kommer kommissionen att inleda en ny ansökningsomgång för ett interregionalt partnerskap om turism för att dela, testa och införa smarta lösningar för återhämtning, och skapa en ny värdekedja för innovativ, ansvarsfull och hållbar turism.

Kommissionen kommer att uppmuntra de medlemsländer och regioner som påverkats mest av nedgången inom turistnäringen att utnyttja de möjligheter som investeringsinitiativet mot effekter av coronaviruset erbjuder som stöd till små och medelstora turistföretag, som en del i den pågående omfördelningen av medel från sammanhållningsfonden.

d) Attraktiva, frivilliga vouchrar: en win win-situation för företag och kunder

Det främsta likviditetsproblemet för rese- och turistbranschen är bristen på nya bokningar och ett rekordhög antal återbetalningskrav på grund av avbokningar. I syfte att förtydliga de tillämpliga unionsbestämmelserna på detta område antog kommissionen den 18 mars tolkningsriktlinjer för EU:s förordningar om resenärers/passagerares rättigheter och utfärdade den 19 mars en informell vägledning om tillämpningen av paketresedirektivet.

Med **Rekommendation om värdebevis som erbjuds passagerare och resenärer som ett alternativ till ersättning för inställda paketresetjänster och transporttjänster mot bakgrund av covid-19-pandemin**¹⁸ vill kommissionen säkerställa att vouchrar till passagerare och resenärer blir ett lönsamt och attraktivt alternativ till att återbetala avbokade resor. Trafikföretag och researrangörer bör följa en gemensam strategi och ge passagerare och resenärer ett attraktivt och pålitligt val mellan att få kontant återbetalning, i linje med sina juridiska rättigheter enligt EU-lagstiftningen, eller att i stället acceptera en voucher.

För att vouchrar ska utgöra ett incitament för passagerare och resenärer att välja dem i stället för återbetalning, ska de vara skyddade mot insolvens för utfärdaren och vara återbetalningsbara inom ett år om de inte löses in. Aktörer bör också kombinera vissa fördelar för att göra vouchrar attraktiva för passagerare och resenärer. Vouchrar bör exempelvis ge flexibilitet inom det tjänsteutbud som de kan användas för och de bör vara överförbara. På så sätt kan passagerare och resenärer känna sig tryggare när det gäller nya bokningar. Brett tillgängliga och säkra vouchrar är en kostnadseffektiv lösning för

¹⁸ C(2020) 3125 final

aktörer som ska återbetala resenärer och passagerare.

Transportföretag och organisationer bör erbjuda resenärer och passagerare vouchrar som utgör ett attraktivt och tillförlitligt alternativ till kontant återbetalning, med de fördelar som beskrivs i kommissionens rekommendation. Vouchrar bör skyddas mot företags och organisationers insolvens och vara återbetalningsbara inom ett år om de inte löses in.

Konsument- och passagerarorganisationer på unionsnivå och nationell nivå bör uppmuntra resenärer och passagerare att godta vouchrar med de fördelar som beskrivs i denna rekommendation, i stället för återbetalning i pengar.

Företag och konsument- och passagerarorganisationer på unionsnivå och nationell nivå och myndigheter i medlemsländerna, däribland nationella tillsynsmyndigheter, bör bidra till att informera alla berörda parter om denna rekommendation och samarbeta för dess genomförande.

e) Rädda arbetstillfällen

Europeiska socialfonden stöder system för korttidsarbete för att trygga arbetstillfällen. Dessutom kommer initiativet Sure (det europeiska instrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation) att ge finansiellt stöd på upp till 100 miljarder euro för att hjälpa medlemsländerna att täcka kostnaderna för nationella system för korttidsarbete och liknande åtgärder som gör det möjligt för företag att rädda arbetstillfällen. Sådana offentliga program gör det möjligt för företagen att sänka arbetstiden och samtidigt ge arbetstagarna inkomststöd.

En viktig prioritering är att hjälpa arbetstagare som blir arbetslösa att hitta nytt jobb. Det kräver partnerskap mellan arbetsförmedlingar, arbetsmarknadens parter och företag för att underlätta en snabb omplacering till nya jobb eller omskolning, med fokus på ungdomar och stöd till säsongarbetare.

För att öka motståndskraften och undvika framtida brist på kompetens som är nödvändig för den gröna och den digitala omställningen¹⁹, bör medlemsländerna också öka de nuvarande möjligheterna till kompetenshöjning med nationella medel och EU-medel (till exempel Europeiska socialfonden, Europeiska regionala utvecklingsfonden, InvestEU och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling).

På EU-nivå utgör strategin för branschsamverkan kring kompetens en ram för ett strategiskt samarbete mellan de viktigaste aktörerna när det gäller att ta itu med kompetensbehoven på kort och medellång sikt inom utvalda sektorer, bland annat turism²⁰. Den kommande uppdaterade kompetensagendan kommer ytterligare att stödja branschsamarbete för att hantera kompetensbehovet, med fokus på kompetens för att genomföra den digitala och den gröna omställningen. Regioner med strategier för smart specialisering för turism och europeiska kluster som är verksamma inom turism kan göra gemensam sak i detta, med stöd från programmen Erasmus och Interreg.

¹⁹ https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/support-business/skills_en

²⁰ <https://nexttourismgeneration.eu/>

f) Främja lokal turism

Turism i det egna landet och i andra EU-länder kommer att vara dominerande på kort sikt. 267 miljoner européer (62 % av befolkningen) gör minst en privat fritidsresa per år och 78 % av européerna tillbringar semestern i sina hemländer eller i ett annat EU-land²¹.

När isoleringsåtgärderna väl har tagits bort kan krisen, om den används kreativt, ge en möjlighet för européerna att njuta av den rika mångfald av kultur och natur som finns i deras eget eller i ett annat EU-land och få nya upplevelser året om.

Många regioner och städer i Europa är starkt beroende av **kulturturism**²². Tekniken har under pandemin bidragit till att förnya kulturturismen genom att öppna nya möjligheter för kreativa uttryck och genom att utöka målgrupperna. **Turism i kust-²³ och havsområden och på inre vattenvägar och landsbygdsturism**²⁴ förekommer i många EU-regioner och skapar innovativa, lokaliserade turistutbud för företag under lågsäsong och även rekreativsmöjligheter. Det uppstår nya möjligheter att upptäcka dolda eller bortglömda natur- och kulturskatter närmare hemmet och att smaka lokalproducerade varor. Det föreslagna Europaåret för järnvägen 2021 skulle kunna inriktas på detta särskilda sätt att resa, för att stödja turismen inom EU.

I medlemsländer där **system med stödoucher** har inrättats har kunderna visat entusiasm för att stödja sina favorithotell eller restauranger. Sådana system skulle kunna utvidgas till andra turistrelaterade branscher som kultur och underhållning. Kommissionen kommer att tillhandahålla en it-portal för att visa upp dem. Portalen ska visa leverantörer inom alla initiativ och plattformar som erbjuder sådana system. Det ska hjälpa människor att hitta alla initiativ och erbjudanden i hela EU. Dessutom ska kommissionen i samarbete med medlemsländerna göra ett utrop för att engagera företag i lanseringen av system med stödoucher från lokala turistorganisationer men också från marknadsaktörer som är verksamma inom turistnäringen, såsom små och stora onlineplattformar (som många turistföretag använder för att få kontakt med sina kunder), kreditkortsföretag och betaltjänstleverantörer.

Kommissionen ska i samarbete med medlemsländerna uppmana till engagemang för lansering av system med stödoucher och kommer att inrätta en onlineplattform för att koppla ihop företag med leverantörer inom turistnäringen.

Kommissionen kommer, som en del i sin strategi för en hållbar blå ekonomi, att främja en övergång till en mer hållbar modell för kust- och havsturism. Den kommer också att stödja landsbygdsturism som en hållbar modell för turism i landsbygdsområden.

Från juni kommer Europeana²⁵, den europeiska plattformen för digitalt kulturarv, att

²¹ Eurostat, "People on the move. Statistics on mobility in Europe", 2019

²² Kulturturismen utgör 40 % av turismen i Europa och har drabbats särskilt eftersom de flesta kulturaktiviteter, som mässor och festivaler, ställts in och institutioner som museer har stängts (92 %)

²³ Över hälften (51,7 %) av EU:s hotell- och logianläggningar för turister finns i kustområden och 30 % av européernas övernattningar är på badorter.

²⁴ 2018 fanns enligt Eurostat 45 % av kapaciteten för inkvartering av turister (mätt i antalet sängplatser) i EU-27 i landsbygdsområden.

²⁵ <https://www.europeana.eu/>

ytterligare utveckla sin turistinriktade aspekt genom att visa upp europeiska kulturskatter och smultronställen. Den närliggande webbappen Kulturskatter²⁶ kommer att lansera en ambassdörskampanj under senare delen av året för att stödja närturism.

I samarbete med medlemsländerna kommer kommissionen att fortsätta sina tidigare satsningar att stödja informationsdelning och att uppmuntra européerna att upptäcka mångfalden i landskap, kulturer och upplevelser i Europa, däribland i de europeiska huvudstäderna för smart turism²⁷ och framstående europeiska resmål (Eden)²⁸.

IV. ARBETA TILLSAMMANS

Turism, transport och gränsfrågor styrs av en komplex uppsättning politiska ramar som tagits fram och genomförs separat på olika nivåer – lokal, regional och nationell nivå samt EU-nivå. Städer och ibland regioner ansvarar för en mängd politikområden inom turism och transport. Mångfalden inom turismen återspeglas i dess styrning men innebär också utmaningar på grund av att politiska åtgärder som utan samordning införs på de olika nivåerna kan neutralisera eller till och med hindra varandra.

Tillsammans och i kombination med lokala, regionala och nationella insatser kan åtgärderna och riktlinjerna i detta paket bidra till att ge turismekosystemet en solid grund. Men för att allting ska fungera måste det finnas ett genuint samarbete över ett antal politiska områden och mellan aktörer som är relevanta för turismen:

- Horisontellt mellan lokala, regionala och nationella myndigheter och med kommissionen.
- Vertikalt mellan tulltjänstemän, transportleverantörer, tillhandahållare av logi och alla andra aktörer i ekosystemet, särskilt för att omsätta riktlinjerna i praktiken och genomföra dem.

För att säkerställa ett korrekt och snabbt samarbete mellan alla aktörer utifrån redan etablerade kanaler kommer kommissionen att skapa samordningsmekanismer som kopplar samman alla byråer och EU-organ som deltar i utarbetandet av covid-19-relaterade riktlinjer i nära samarbete med befintliga krishanteringssystem.

V. NYA HORISONTER – MOT EN HÅLLBAR FRAMTID

Förutom de omedelbara stödåtgärderna bör vi titta framåt mot turismens och transportens framtid i EU och undersöka hur vi kan göra den mer motståndskraftig och hållbar. Vi ska utnyttja lärdomarna som krisen gett oss och förutse nya trender och konsumentmönster i samband med det.

Vår gemensamma ambition bör vara att behålla Europa som världens främsta turistmål när det gäller värde, kvalitet, hållbarhet och innovation. Den här visionen bör vara vägledande för användningen av finansiella resurser och investeringar på EU-nivå och på

²⁶ <https://culturalgems.jrc.ec.europa.eu/>

²⁷ <https://smarttourismcapital.eu/> Göteborg och Malaga är europeiska huvudstäder för smart turism 2020

²⁸ https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/eden/destinations_en

nationell, regional och lokal nivå.

Grunden för denna nya ambition är **hållbarhet**, och den bidrar både till den europeiska gröna given och till starka samhällen. Vårt mål bör vara att möjliggöra prisvärda och hållbarare transporter och förbättrade förbindelser, stärka smart förvaltning av turistflödena utifrån sunda mätningar och verktyg, diversifiera turismutbudet och utöka lågsäsongsmöjligheterna, utveckla hållbarhetskompetens för yrkesverksamma inom turism och uppvärdera variationen av landskap och den kulturella mångfalden i Europa – samtidigt som vi skyddar och återställer Europas naturkapital på land och till sjöss, i linje med strategin för en hållbar blå och grön ekonomi. Detta ska omfatta främjande av hållbara turistboenden (genom frivilliga system som EU:s miljömärkning och Emas). Ambitionen för hållbar turism bör vägleda investeringsbeslut på EU-nivå, men kan endast fungera i kombination med ett starkt engagemang på regional och lokal nivå.

På samma sätt kan turismen vinna på den **digitala omställningen**, genom nya sätt att hantera flöden av resor och turister, möjligheter och fler val och effektivare användning av knappa resurser. Med hjälp av stordataanalyser kan man skapa och dela exakta turistprofilsegment och få bättre insikt i trender och behov inom resandet. Det kan göra det möjligt för turismen att omedelbart reagera på ändrad kundefterfrågan och ge prediktiva modellanalyser. Slutligen kan tillämpningen av blockkedjeteknik göra det möjligt för turistaktörer att på ett säkert sätt få tillgång till all tillgänglig information om säkra transaktioner.

Digitala verktyg kan också vara förtroendeskapande för att försäkra människor om att resor och turism kan vara säkra. Detta innebär investeringar i digital kompetens, inbegripet cybersäkerhet, och att främja digital innovation, koppla samman turistföretag och aktörer med befintliga dataområden på lokal och regional nivå (exempelvis genom det pågående arbetet inom det europeiska dataområdet om mobilitet). Detta är särskilt viktigt på landsbygden, i avlägsna områden och i de yttersta randområdena där turismen är fragmenterad och starkt beroende av information, transport och resetillgänglighet.

I denna omställning kommer små och medelstora företag att behöva särskild uppmärksamhet. Som meddelades i den senaste strategin för små och medelstora företag kommer kommissionen att samarbeta med nätverk över hela Europa, såsom Enterprise Europe Network, European Clusters Alliance och de europeiska digitala innovationsknutpunkterna som ska stödja hållbarhet och digitalisering och hjälpa lokala turistföretag att bli mer motståndskraftiga och konkurrenskraftiga. Detta kräver sektorsövergripande kopplingar, tvärvetenskapligt kunskapsflöde, starkare förbindelser och kapacitetsbyggande för att säkerställa ett snabbare utnyttjande av produkt-, tjänste- och processinnovationer. De här nätverken ska också koppla samman turismen med andra branscher för att påskynda utnyttjandet av nya lösningar, gynna sektorsövergripande investeringar inom turismekosystem med IKT, förnybar energi, hälsa och livsvetenskap, livsmedel, sjöfartsindustri, kulturella och kreativa näringar, däribland mediesektorn.

Det är dags för en samordnad reaktion på EU-nivå för att ta oss ur krisen på kort sikt, men också för att forma återhämtningen och ta itu med gemensamma utmaningar på längre sikt.

Europeiska kommissionen kommer så snart som omständigheterna vad gäller hälsa tillåter det att organisera en europeisk turismkongress, för att – tillsammans med EU-institutioner, näringslivet, regioner och städer och berörda parter – reflektera över den

europiska turismen i framtiden och gemensamt börja bygga upp en färdplan för 2050 mot ett hållbart, innovativt och motståndskraftigt europeiskt turismekosystem (Europeisk agenda för turism 2050).